

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ

58-2

BRNO 2017

PŘEHLED VÝZKUMŮ

Recenzovaný časopis
Peer-reviewed journal

Ročník 58
Volume 58

Číslo 2
Issue 2

Předseda redakční rady Head of editorial board	Pavel Kouřil
Redakční rada Editorial board	Herwig Friesinger, Václav Furmánek, Janusz K. Kozłowski, Alexander Ruttikay, Jiří A. Svoboda, Jaroslav Tejral, Ladislav Veliačik
Odpovědný redaktor Editor in chief	Petr Škrdla
Výkonná redakce Assistant Editors	Hedvika Břínková, Zdenka Kosarová, Šárka Krupičková, Olga Lečbychová, Zuzana Loskotová, Ladislav Nejman, Rudolf Procházka, Stanislav Stuchlík, Lubomír Šebela
Technická redakce, sazba Executive Editors, Typography	Azu design, s. r. o.
Software Software	Adobe InDesign CC
Fotografie na obálce	Stříbrný prsten s kuželovitým butonem zdobený granulací, 9. století. Mikulčice, 3. kostel, hrob 454 (obr. 12, str. 41).
Cover Photography	The silver ring with conical button decorated with granulation, 9 th century. Mikulčice, 3 rd church, grave no. 454 (fig. 12, pg. no. 41).
Adresa redakce Address	Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i. Čechyňská 363/19 602 00 Brno IČ: 68081758 E-mail: pv@arub.cz Internet: http://www.arub.cz/prehled-vyzkumu.html
Tisk Print	Azu design, s. r. o. Bayerova 805/40 602 00 Brno

ISSN 1211-7250
MK ČR E 18648

Vychází dvakrát ročně
Vydáno v Brně roku 2017
Náklad 400 ks

Časopis je uveden na Seznamu neimpaktovaných recenzovaných periodik vydávaných v ČR.
Copyright ©2017 Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i., and the authors.

PŘEROV (K. Ú. LÝSKY, OKR. PŘEROV)

„Nad struhou“. Doba hradištní. Sídliště, pohřebiště. Záchraný výzkum.

Lokalizace: Začátek a konec úseku rýhy s archeologickými nálezy vytyčují souřadnice GPS: 49.4824650N, 17.4591944E a 49.4809733N, 17.4611900E.

Během archeologických výkopových prací na stavbě dálnice D1 0137 Přerov – Lipník nad Bečvou, byly archeologickým výzkumem zachyceny hrobové celky z pozdní doby bronzové a několik sídlištních objektů z různých období pravěku (viz oddíl Neolit a Doba bronzová v tomto čísle).

Objekty byly objeveny v odvodňovací rýze tělesa dálnice na východním okraji Přerova-Lýsek. V zásypu hlínku ležícího nad umělým korytem potoka Strhanec bylo objeveno několik keramických zlomků ze střední doby hradištní. Střeby byly promíšené s materiálem kultury jordanovské (viz oddíl Eneolit v tomto čísle) a zřejmě se tedy jedná o vrstvy zeminy porušené během kopání koryta potoka.

Arkadiusz Tajer

Resumé

Přerov-Lýsky (Bez. Přerov), Nad struhou. Mittlere Burgwallzeit, Siedlung. Rettungsgrabung.

RATAJE (K. Ú. POPOVICE U KROMĚŘÍŽE, OKR. KROMĚŘÍŽ)

Intravilán, parc. č. 2054/1. Mladší doba hradištní. Sídliště. Záchraný výzkum.

Lokalizace parcely: ZM ČR 1:10 000, list 24-42-15, v ploše mezi body 461/169-463/169-467/158-466/158 mm od Z/J s. č.

Při záchranném archeologickém výzkumu, realizovaném ve dnech 22. 6. až 11. 7. 2016 na stavbě rodinného domu, byly na ploše stavby prozkoumány pouze dva archeologické objekty, které však výrazně obohacují naše poznání o hustotě a vývoji osídlení v intravilánu obce Popovice u Kroměříže. Zjištěné archeologické objekty mají sídlištní charakter – v obou případech se jedná o jámy kruhového půdorysu. V případě objektu K500, situovaného při západní hraně novostavby, se jednalo pravděpodobně o zásobní jámu (část však byla odtěžena při snižování terénu pro získání potřebné nivelety). Objekt K501, který se nacházel přibližně ve středu plochy, pak lze charakterizovat jako klasickou obilnici se stěnami, sbíhajícími k mírně zahrocenému dnu. Objekt K501 je datován

na základě nepočteného materiálu (reprezentovaném pouze dnem nádoby s příměsí tuhy a jednou výdutí se stopami dotáčení na hrncířském kruhu) do závěru raného středověku – mladší doby hradištní. Objekt K500 je datován do téhož období pouze nepřímou a to na základě podobnosti struktury výplní obou objektů. Zajímavým zjištěním je poměrně velké množství keramické intruze v objektu K501 datované do starší doby bronzové (viz oddíl Doba bronzová v tomto čísle). Výzkumem bylo doplněno dosavadní poznání osídlení katastru obce v mladší době hradištní. Nejstarší nálezy tohoto období pochází z polohy „Díly za zahradami, kde bylo kolem poloviny minulého století stavbou krajinu rozrušeno sídliště (Spurný 1956, 91–92). Poslední nálezy byly získány během záchranného výzkumu v roce 2014 při stavbě rodinného domu na parcelách č. 29/1, 2295/1-3, 2384 a 2413 (Popelka 2015, 304).

Adam Fojtík, Miroslav Popelka

Literatura

Popelka, M. 2015: Rataje (k. ú. Popovice u Kroměříže, okr. Kroměříž). *Přehled výzkumů* 56(2), 304.

Spurný, V. 1956: Slovanské sídliště v Popovicích u Kroměříže. *Archeologické rozhledy* 8, 91–92.

Resumé

Rataje (Kat. Popovice u Kroměříže, Bez. Kroměříž), gebauter Teil der Gemeinde, Parz. Nr. 2054/1. Jüngere Burgwallzeit. Siedlung. Rettungsgrabung.

ROŠTÍN (OKR. KROMĚŘÍŽ)

Intravilán, parc. č. 2589/2. Raný středověk. Sídliště. Záchraný výzkum.

Lokalizace parcely: ZM ČR 1:10 000, list 24-44-05, v ploše mezi body 238/296-241/299-242/298-239/295 mm od Z/J s. č.

Při stavbě rodinného domu byla drobným výzkumem, provedeným ve dnech 1.–2. 9. 2016, zachycena část sídliště, reprezentovaného dvěma objekty (K500, K501), které byly zjištěny v ploše stavby po skrývce ornice, další objekt (K502) pak byl pouze zdokumentován a ovzorkován v nároží základových pasů. Nevýrazný a značně fragmentární materiál lze datovat rámcově do raného středověku (nejspíše střední až mladší doba hradištní). V zájmovém prostoru se jednalo o poslední archeologicky sledovatelnou parcelu. V okolí předmětné stavby totiž bylo v minulosti postaveno větší množství rodinných domů, při jejichž stavbě nebyly dodrženy podmínky o oznámení zemních

prací v místě s archeologickými nálezy. Můžeme se tedy oprávněně domnívat, že i v okolí parc. č. 2589/2 došlo při stavbě rodinných domů k narušení archeologických situací, souvisejících s nově objevenou sídelní jednotkou. Sídliště dle všech indicií (kumulace archeologického materiálu ve východní části a absence materiálu i zahloubených objektů v části západní) pokračovalo východním směrem po svahu do prostoru zahrad, kterých se však budoucí stavební aktivita pravděpodobně již nedotkne a naše představy o urbanistické podobě a jeho přesnějším datování tak zůstanou značně omezené. Výzkumem se podařilo rozšířit stav poznání roštínskému katastru o dosud nepopsanou raně středověkou lokalitu. Další doklady osídlení (dvě otopná zařízení) z daného období byly objeveny během záchranného výzkumu vyvolaného rekonstrukcí hlavní silnice v roce 2011 (Čižmář 2012, 169).

Miroslav Popelka

Literatura

Čižmář, I. 2012: Roštín (okr. Kroměříž). *Přehled výzkumů* 53(2), 169.

Resumé

Roštín (Bez. Kroměříž), gebauter Teil der Gemeinde, Parz. Nr. 2589/2. Frühmittelalter. Siedlung. Rettungsgrabung.

ROUSÍNOV (K. Ú. VÍTOVICE, OKR. VYŠKOV)

Padělky. Hrob. Mladohradištní. Záchranný výzkum.

Lokalizace: plocha výzkumu je na ZM ČR 1:10 000 list 24-41-23 vymezena bodem: 380 mm od Z s. č.; 270 mm od J s. č.

Během skrývky ornice pro stavbu rozlehlého rodinného domu pana Igora Schmidta došlo k porušení polykulturního sídliště a pohřebiště. Na svažující se jižní ploše jsme kromě již zmiňovaných pravěkých objektů prozkoumali i mladohradištní hrob 6–7 letého dítěte uloženého v přímé poloze na zádech s hlavou k západu. Kostra byla uložena v rakvi, jejíž půdorys se rýsoval na dně hrobu. Zlomky mladohradištní keramiky se objevovali jako intruze i v pravěkých sídlištních objektech.

Blanka Mikulková

Resumé

Vítovice (Bez. Vyškov). Grab. Jungburgwallzeit. Rettungsgrabung.

SKALKA (K. Ú. SKALKA U PROSTĚJOVA, OKR. PROSTĚJOV)

Prodloužení vodovodu v poloze „Za mlýnem“ (parc. č. 497). Mladší doba hradištní. Sídliště. Záchranný výzkum.

Ve dnech 6. až 9. prosince 2016 proběhl drobný záchranný archeologický výzkum vyvolaný prodloužením vodovodu v obci Skalka, k. ú. Skalka u Prostějova, okr. Prostějov. Liniový výkop určený pro pokládku vodovodního potrubí protnul v poloze s pomístním názvem „Za mlýnem“ zásypy tří archeologických objektů raně středověkého stáří (ZM ČR 1:10 000, list 24-24-18, okolí bodu 312:47). U nejvýraznějšího z nich bylo přistoupeno k plošnému odkryvu. Jednalo se o zemnici (obr. 52) s půdorysem obdélníka se zaoblenými rohy o rozměrech cca 3,40 × 2,90 m a hloubce 1 m pod úroveň současného terénu, orientovanou svými osami ve směru hlavních světových stran. V jejím JZ rohu bylo rovné dno se zjevně udusanou podlahou porušeno jámou pro ukotvení mohutnějšího dřevěného sloupu z nadzemní konstrukce a přibližně ve středu pak mělkou oválnou zahloubeninou související snad s otopným zařízením umístěným v polokruhové laloku vybíhající z západní stěny, z něhož se dochovalo nejen schodovité zterasování sprašového podloží, ale zejména kamenné štětování obdélné plochy o rozměrech 80 × 50 cm. Charakteristický kypřý až popelovitý zásyp šedohnědé barvy s množstvím často přepálených kamenů poskytl početnou kolekci keramiky datovatelné do pokročilé mladší doby hradištní – předběžně tento nálezový soubor klademe k polovině 12. století. Z nekeramických předmětů byly získány zvířecí kosti, kamenné brousky, železné hřeby a zlomky stavebních kování, část olovené hřivny, plochý olovený kotouček s otvorem a zejména dva kostěné artefakty označované jako tzv. „brusle“. Zjištěné terénní situace nepochybně souvisí s původní osadou Skalička, k níž se váže první zpráva z roku 1360, a to ve spojitosti s vladykou Bohudarem z Rakodav. Dnešní obec Skalka, původně Skalička, pak Streruvice i Hvězdov, byla v 16. století zvláštním statkem, zpustla za třicetileté války a byla obnovena parcelací pivínského dvora až v roce 1785 (např. Hosák, Šrámek 1980, 444). Výsledky realizovaného terénního odkryvu na dosud neregistrované lokalitě bezpečně prokazují skutečnost, že historie této středomoravské lázeňské obce nejméně o dvě století předchází nejstarší dochované písemné zmínce.

Pavel Fojtík

Literatura

Hosák, L., Šrámek, R. 1980: *Místní jména na Moravě a ve Slezsku II. M–Ž*. Praha: Academia.